

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยใช้แนวพุทธธรรม มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการการเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน

1. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญ

ของผู้เรียน

2. กลุ่มเป้าหมาย

2.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ครู, ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 จำนวน 404 คน

2.2 พื้นที่ ได้แก่ เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2

3. เครื่องมือ/วิธีการที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

3.1 แบบสำรวจ

3.2 การสนทนากลุ่มย่อย

3.3 แบบจดบันทึก

3.4 การประชุมเชิงปฏิบัติการ

3.5 ศึกษา/สังเคราะห์เอกสาร

4. วิธีดำเนินการ

4.1 การศึกษาเอกสาร ผู้วิจัย ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง และสังเคราะห์ให้ ข้อมูลเบื้องต้นในการหาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญ ของ ผู้เรียน

4.2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาบนฐาน คุณธรรมนำความรู้ โดยใช้แบบสำรวจรายการ (Check List) ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น แล้วนำไปสำรวจกับ ผู้บริหาร และครูผู้สอน

4.3 สันทนาการกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ระดมความคิด เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2553 ณ ห้องประชุมโรงพยาบาลวังสามหมอ อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี เวลา 13.00 – 16.00 น. ตามหนังสือบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ ศธ 0540.01/ว 1788 ลงวันที่ 17 พฤศจิกายน 2553 เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่มย่อยงานวิจัย มีผู้ร่วมสนทนาทั้งหมด 17 คน โดยเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 คน ผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 จำนวน 1 คน อาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พร้อมด้วยคณะ จำนวน 2 คน และพระภิกษุ จำนวน 2 รูป เสนอแนวทางและกำหนดพื้นที่พัฒนาเป็นลักษณะนำร่อง ในการเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โดยนำเอาข้อมูลที่ได้จากการสำรวจมาเป็นองค์ประกอบในการระดมความคิด

4.4 ประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ผู้วิจัย และผู้ให้ข้อมูลสำคัญร่วมกัน กำหนดแนวทาง/วิธีการที่เหมาะสมในการเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.5 ระยะเวลา เดือนพฤศจิกายน 2553 ถึง เดือนเมษายน 2554
จากการวิจัยในขณะนี้ ทำให้ค้นพบองค์ความรู้ด้านพุทธธรรม และแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนตามแนวทางหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ระยะที่ 2 เสริมสร้างสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โดยใช้แนวพุทธธรรม

1. วัตถุประสงค์

เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โดยใช้แนวพุทธธรรม

2. กลุ่มเป้าหมาย

2.1 ผู้ร่วมวิจัย ได้แก่ ครู และผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน และปราชญ์ชาวบ้าน

2.3 ผู้รับการพัฒนา ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนละ 30 คน ที่ผู้ร่วมวิจัยพิจารณา

คัดเลือกเป็นกลุ่มเป้าหมาย

2.4 พื้นที่ ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

จำนวน 3 แห่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 2 ลักษณะทดลองนำร่อง

3. เครื่องมือ/วิธีการที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การสนทนากลุ่มย่อย

3.2 การจดบันทึก

3.3 การสัมภาษณ์เชิงลึก

3.4 ถอดบทเรียน

วิธีดำเนินการ มีขั้นตอนดังนี้

1) นำผลการวิจัยจากระยะที่ 1 มาพิจารณาเลือกสมรรถนะสำคัญด้านที่เห็นว่าเป็นข้อจำกัด หรือเกิดปัญหามากที่สุด เป็นจุดเน้นในการเสริมสร้าง

2) สัมภาษณ์เชิงลึก เมื่อได้ข้อค้นพบจากการดำเนินการที่ผ่านมาแล้ว ผู้วิจัยนำข้อค้นพบนั้น ไปสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิทางพระพุทธศาสนา และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการศึกษาและวิจัย เพื่อเลือกเฟ้นพุทธธรรม และนำแนวคิดมาเป็นองค์ประกอบในการกำหนดแนวทาง/วิธีการเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

3) ผู้วิจัย และผู้ร่วมวิจัย ร่วมกันสังเคราะห์ข้อมูลในการเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน แล้วกำหนดกิจกรรม และแผนงานดำเนินการ

4) ดำเนินการเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามแนวพุทธธรรมในพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายที่รับการพัฒนา โดยผู้ร่วมวิจัยจะเป็นผู้สังเกตอย่างมีส่วนร่วม และจดบันทึกการปฏิบัติอยู่เนื่อง ๆ

5) ถอดบทเรียนเพื่อสะท้อนผลการดำเนินงาน

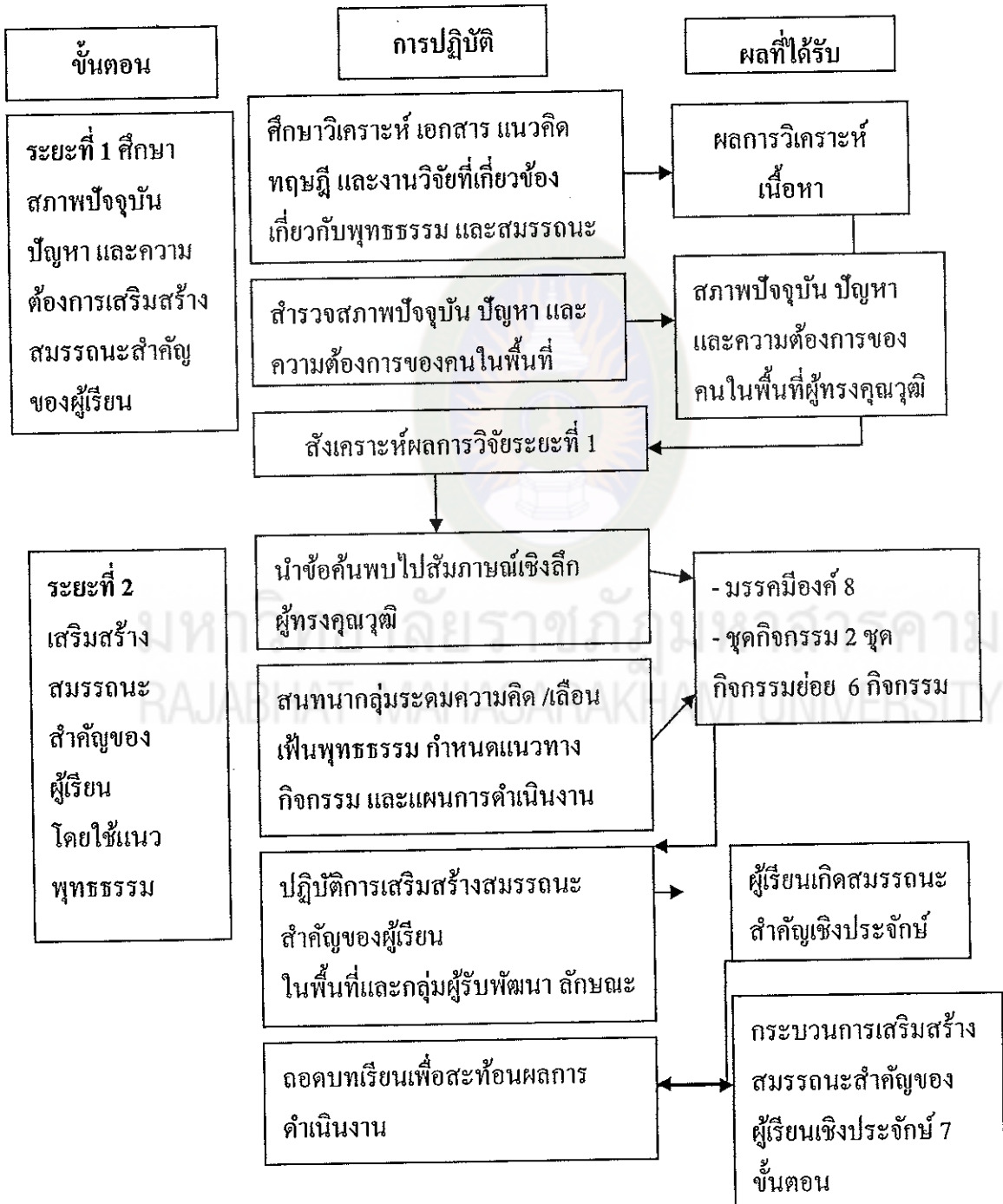
6) ระยะเวลา ระหว่างเดือนเมษายน 2554 ถึงเดือนกันยายน 2554 การวิจัยในระยะนี้เป็นการหาแนวทางเพื่อให้ได้ข้อสรุปสำหรับการกำหนดกิจกรรมในการเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โดยนำพุทธธรรมที่ได้สังเคราะห์เลือกเฟ้นด้วยวิธีการต่าง ๆ แล้ว มาประยุกต์ใช้กำหนดเป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งได้จากการศึกษาเอกสาร (Documentary) การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participant Observation) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group discussion) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) การเขียนบันทึก (Journal) แล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์และนำเสนอเชิงพรรณนา สำหรับข้อมูลที่ได้จากการสำรวจจะใช้สถิติวิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ยและร้อยละ

สรุปขั้นตอนการวิจัย

กล่าวโดยสรุปจากภาพรวมสำหรับการวิจัย เรื่อง การเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยใช้แนวพุทธธรรม ในครั้งนี้ ผู้วิจัย สามารถแสดงแผนภาพที่ 9 ขั้นตอนการวิจัย ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 9 แสดงขั้นตอนการวิจัย